

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)

Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.

LAPTULAJDONOS:

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TARSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	— — — — —	8 kor.
Félévre	— — — — —	4 ..
Negyedévre	— — — — —	2 ..

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Katholikus Főiskolai

Hallgatók! Testvéreink!

Az eucharistikus világkongresszus ideje erősen közelít. Érdeklődéssel várják azt a lelkek mindenfelé, zajos félelemmel az ellenség.

A katolikus Ausztria és a körülötte elterülő országok népei hitvalló lélekkel készülnek, hogy tanúságot tegyenek szilárd hitük mellett.

Magyarország katolikus diákjai, ti maradtátok el?!

Magyarország Főiskolai Hallgatói! Wien katolikus diákjai nevében szólunk hozzátok.

1683 szept. havának 12-én Wien falai alatt elkeseredett harc dúlt. A keresztnek tajtékzó ellenségét: az előre nyomuló félholdat kellett visszaszorítani. — S az a magyar ifjúság, melynek nemzete másfél századon át vérenek hullásával védelmezte a keresztény nyugatot, ebből a harcból nem hiányzott. Reméljük és tudjuk, hogy nem fog hiányozni 1912 szept. 12-én sem, amikor, — ha nem is a pogány hatalmával kell öszemérni feyvereinket, — de az 1683-ban megmentett keresztény nyugatnak hódoló pálmáját akarjuk letenni hitünk középpontjára: a kenyér színe alatt rejtőző Istenember elé.

Testvéreink! A világkongresszus

programjában külön pont: a katolikus főiskolai hallgatók szakosztálya. Gyűléseink tárgyát a mi életünket közvetlenül érintő vallási kérdések fogják képezni, előadások és hozzászólások alakjában. Alkalom lesz tehát itt, hogy meghallgassuk a különböző országok s nemzetek ifjainak véleményét, erőt merítsünk abból a nemes és helyes keresztényi értelemben vett nemzetközi érzésből, amely érintetlenül hagyja, sőt védi az országok és nemzetek sorompóját, de békében összekapcsolja a keresztény szíveket.

Hogy ezen szakosztályi gyűlés, valamint főiskolai hallgató testvéreinknek a kongresszuson való részvételét előkészítsük, a wieni kath. főiskolai egyesületek kebeléből előkészítő bizottságot alakítottunk. Az előmunkálatok és a rendezés gondoljai mellett arról is fog ez a bizottság gondoskodni, hogy a kongresszus a hitben való megerősödés mellett az ősi Wien világhírű mű- és kulturkincseinek megtekintése által emlékeztető és tanulmányos is legyen. Az oly főiskolai hallgatóknak pedig, kiknek anyagi eszközei a részvételt megnehezítik, a lehetőség szerint segíteni fog. — Minden a kongresszusra vonatkozó ügyben szívesen nyújt ez a bizottság segédkeztet. — Levelez magyarul is, azonkívül minden világnyelven és esperantoul. (Címe: Zentralkanzelei

des Eucharistischen Kongresses. — Studentenkomitee: Wien I., Stefansplatz 5.)

Katholikus Főiskolai Egyesületek! Ti vagytok a katolikus ifjúság szervezői, irányítói. — Szerveztétek tehát a magyar ifjúságnak a világkongresszuson való részvételét; irányítsátok azt, hogy megfelelő legyen az innepelt nagy tényhez: a földön tartózkodó Ur Jézushoz!

Katholikus világnézet hívei! Szeretettel kérünk benneteket, vigyétek át a szívetekben élő hitet a kongresszus előkészítő munkájába; tegyetek tanúságot a mellett a hit mellett azáltal, hogy résztvesztetek a kongresszuson. — A nép példát vár tőletek! Elvárja, hogy azok között, akik hittel hajolnak meg az Ur Jézus előtt, elsősorban a világmentesség reménye: a főiskolai ifjúság legyen. — Ne vonjátok vissza magatokat a példaadás elől.

A wieni katolikus
Diákegyesület.

Valamiről valamit.

A „Köz művelődés” pünkösdi száma szövé tette a brassói erdélyrészi állatkiallítás. Igaz többet is óhajtottam erről olvasni, de evvel is megelégedtem, mert jó, hogy szövé tette, mert határozottan megérdemelte ezt a kiál-

TÁRCA.

Az élet tükré.

Irta: Prohászka Ottókar.

Van a zöld Stájerben egy időrágta, sziklás hegy s lábánál egy kis tó. Csak 3-4 holdnyi; nem is mély, mindenütt látni a fenekét. Pisztrángok sütkéreznek mozdulatlanul a napsugártól átjárt vizeken, s ha egyet lépünk, nyílsebesen cikázna el a kristálytükörben, hogy odébb ismét megmerevüljenek. De a cikázó pisztrángok játékán kívül, látni ott más bővös színjátékokat, a színek játékát, amelyet csak a napsugár tud játszani az átlátszó vizeken, ezeken a vastag kristályhasábon s kékes és zöldes, opálos és smaragdos színekben török meg rajtuk. Lépten nyomon új fények s új világítások ragyognak szemembe s eltelve velük úgy, hogy szívárványos lesz a kerete mindannak, mit látok: hegynek, fának, fünek, bokornak, sziklának. Ezt a napfényt nem lehet leírni: azt látni kell. Aki nem látta, az nem tud róla. Elgondolni sem lehet;

azt érezni kell. S aki csak látja, az érzi. Aki elgondolja, az csak a képét gondolja el; de milyen képet; a meghalt napsugár árnyékát. S minél tovább nézné önmagában ezt az elgondolt napsugárt, ezt a hideg, kísértet napsugárt, annál inkább el-sötétülne s fázna tőle a lelke. — S azokat a színeket sem lehet leírni; azokat is csak a valóságos napsugárral érintkező s töltekező lélek fogja meg. — Ha gondolataimban képletekre vinném vissza a vizet, kapnék sötét, hideg, láthatatlan parányiságokat; ha a napsugért ölném meg s boncolnám szét, kapnék valami ős port, ős ködöt, ős füstöt, melyről nem mondhatok semmit s kapnék rezgést, mely nem szín s nem fény s nem hang s nem az én világom. Ez a boncoló elvonás voltaképp mindig gyilkos; a színek mindíg kioltja, a hangokat elnémítja, az életet megöli s a dolgokat képletekké vékonyítja. De hát minek e sötét ürességbe merülnöm, mikor itt állok a színes, hangos valóságban s élvezem e makula nélküli szépséget, ezt a kifogyhatatlan s áradozó bőséget? A napsugár is kifogyhatatlanul omlik a fel-

hőtlen égből s ez a kristályvíz is kifogyhatatlanul fakad s közvetlenül a hegyből ömlik a tóba. Sziklák közül buggyan elő 2-3 méter szélességben; hullámai átvetődnék a vízi mohhal benőt köveken, mialatt zümmerszerűleg dagasztják s apasztják a kövek mohos taréját. Fenyők árnyékolják a vízfakadásokat s így az első hullámvetés nem lát napvilágot, hanem árnyékot; de 10 lépésnyire már a tóban simulnak el a hullámok s verőfény izzik tükrükön.

Amiről azonban ez a tó híres, az nem a verőfény s az opálos sugártörés, — hisz van az Isten szép világában ebből másfelé is elég, hanem arról híres a tó, hogy vak pisztrángok vannak benne s arról még híresebb, hogy ezek a vak pisztrángok idővel ismét visszanyerik szemük világát. Elvesztik a sötétségtől s visszanyerik a világosságtól. A sötétségbe pedig úgy kerülnek bele, hogy követve ösztönüket, mely őket a víz folyása ellen úszni készíti, belekerülnek a hegység üregeibe, azokba a fekete tavakba, hol nincs szín, nincs fény nincs napsugár, s

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

lítás, mely az egész erdélyi százság intenzív kezelését bemutatta a világnak. Világnak nevezem, mert tény, hogy nemcsak a mi kis erdélyi közönségünk látogatta, hanem maga a külföld. És itt le kell jegyeznem azt, hogy restem a dolgot, mert a mi székelyföldi falvaink sem a kiállításban, sem látogatásban és a kiállítás megszervezésében részt nem vettek, holott hivatva lett volna a székelyföldünk is arra, hogy mutassa be specialitásait. Mert hiszen ezekben nem szükködünk, igaz nem szárnyalunk túl a szászokat sem az állattenyésztés, sem a földművelés, sem a kultúrában, de legalább életjel adtunk volna arról, hogy vagyunk, hogy létezőnk, hogy akarunk. Ez utóbbi igaz gyenge, sőt a gyengénél is gyengébb, de erről a jelenkor gyermeke mit sem tehet. Non nos, sed patres nostri peccaverunt. Mert, ha a székelység vezetői, de kik ezek? Hát a közigazgatás hatalmasabb tényezőitől lefele mindenki s itt a papságot és tanítóságot se veszem ki, ha ezek mindnyájan kivették volna részüket úgy, ahogyan a nép vezetésében, oktatásában kiveszik részüket a „Királyföld” lakta szász vezetőségek, akkor magától értetődik, más-képen állanánk mi is. De így örvendeni kell, hogy úgy van, ahogyan van. Van ugyan állattenyésztés a Székelyföldön is, van földművelés is, de hiányzik ebből az igazi okszerűség, helyes irány, a haladás. A hogyan az volt a múltban, így van ma. Apáról fiúra szállt a tradíció a gazdálkodás hagyományos irányzatáról s ebben megrögzöttünk.

Ennek tudható be, mert jobbat nem hallottak, nem láttak, hogy e téren hát-

mal nem tudnak soká kitalálni onnan, hát belevakulnak. Ez a személyváltozás azonban nem lehet lényeges, vagyis nem a szemédek, sem más lényeges része a szemnek nem pusztul el bele, hanem csak ideiglenes békülésbe esik; mikor pedig a halak visszakerülnek a napsugaras tóba, ott megint látók lesznek.

Mikor így a tó napsugaras fényző-ródásait nézem s a kristályvizek vak lakóira gondolok: önkénytelenül a szellemi világ kristályos mélységei jutnak eszembe, melyeknek mi mindnyájan lakói vagyunk; több-kevesebb öntudatossággal, de kétségtelen bizonyossággal. Ezekbe a mélységekbe belevezet minket a nevelés, mely lelkünket fényvel, a tudás s a hit fényével árasztja el s ha van hozzá lelkünk, ezek a fények bennünk is csodálatosan bomlanak s törnek s a világnézet gondolataiban s a kedély hangulataiban jutnak öntudatra. A lélek hite Istenben s a győzedelmes jóban, az ember vágyódása igazság s szeretet, öröm és szépség s jószág után, a lelkiismeret tisztasága, a jóakarát ezerféle árnyalata, lelkesülés s áhitat heve, az erényes motívumok ragyogó skálája, ime ezek a lelkivilág kristályos vizei, tele hintve fényvel s színnel, átítatva napsugárral, a Szentlélek tüzevel. Ezekben a vizekben él az emberlelke. Mint a pisztrángok a stájeri tóban, az embert is szin és fény s misztikus mélységeknek tikrózése veszi körül. Az élet, mely érthetetlen mélységből fakad, az ember lelkében válik öntudattá s az Isten

ramaradtunk. Nem mondom az egész vonalon, mert egy-egy gazdánál láttam modernebb fogást is, de az átlagos: maradvány.

És szabad ezt konstatálni? Addig igen, amíg az elkezdőzől engem meg nem győznek példával. Miért nem állított ki a Székelyföld abból, amit tenyészített? Miért nem látogatta meg a kiállítást? Az elsőre feleletem: nincs mit kiállítson. A másodikra a felelet hosszabb: nincs érzéke, tudása, nem fejlesztették ezt aziránt, amire nevelni kell. Kedvet a gazdálkodásra, intenzív földművelés és állattenyésztésre bele kell önteni, aztán fejleszteni, fokozni úgy, ahogyan ezt a szászok teszik.

Az a pap, az a tanító, a jegyző, de maga a közigazgatás nem elégszik meg a hivatalos működésével, hanem kilép a nép közé és addig kürtöl, addig tanítja a népet, addig mutatja be a gazdálkodások ezer ágas bogait, az újabb vívmányokat. És az eredmény? Mutatta a kiállítást. Büszkeséggel nézték a szász falvak lakói, hogy mit értek el, de büszkeséggel nézték a szász papok és tanítók, mert amit ott láttak, az munkájuk gyümölcse.

Itt hallottam, hogy pld. a keresztényi szász pap egy évben 50 gazdasági előadást tartott. És a tanítótestület? Követte papját. És így van ez mindenhol százlakta vidéken.

Minálunk? No hát én nem is merek felelni. Hogy néznek ki a gazdakörök munkaprogramja, élete stb? Arról se szölok, hogy minálunk hányan foglalkoznak gazdasági kérdések tárgyalásával, előadások tartásával, továbbképző gazdalanílyamokat, hol, rendeznek

kegyelme, mint a legmagasabb s legmélyebb egeknek napsugara, vonzólóg s biztatólóg török meg szemében.

De az életnek a stájeri tóhoz való hasonlósága még abban is található, hogy a fényes, szellemi világban is sötét, vak emberek élnek, megvakult lelkek, kik látásra születtek ugyan, de a látás hivatásából kiestek. Pisztráng és az ember, az egyik a vízben, a másik a szellemi világ mélységeiben, voltaképp egyféle ösztönök enged. Mint ahogy a pisztrángot ösztöne hajtja a vízfolyással szemben a hegy üregeibe, úgy hajtja a lelket a kutató ösztön, a kritikus ész az okok sötét mélységeibe, a dolgok s a lét eredetéhez föl. Az ember is a mélységbe szeretne jutni. Mint ahogy a pisztráng vágyik a víznek forrása után; úgy szeretné tudni az ember is, hogy hol s honnan fakadnak a lét vizei. Mint a hegy s a pisztráng a hegy sötét tavain át voltaképp megint napsugaras vizekhez remél jutni: úgy akarja magát is az ember átvágni a valóság sötéttségén föl a belátás s a világos látás fényességébe. Nagyban hiszi, hogy eszével úgy felméri a világot, hogy mindent megért; hiszi, hogy a világ mindenestől beléje fér. Ez a balhit elkapott, vakmerő kutatóvá s elemzővé avatja őt s annyira elragadja, hogy a századok tapasztalatát, a bölcssek segítségét, az emberiség közmunkáját kicsinyli s azt gondolja, hogy nem szorul senkire, hisz van esze. Tud kutatni és kritizálni, tud kételkedni és tagadni. Az ilyen szertelen lélek tényleg fényes vizek-

arról jobb hallgatni. De azért verjük a mellünket, hogy hát így, meg úgy. Pedig se így, se úgy. A néppel nem törődünk eleget. Ez az egész. Minek? Ott a népszövetség! Igaz, ott a népszövetség. Tesz is az eleget, ahol tesz az igazgató, ahol életet lehel és életet ad. De hol van a mi Székelyföldünkön népszövetségi élet és lehel? Hol van?

Hiszen még feloktruált szónokot se fogadnak el, vagy nem is válaszolnak a megkeresésekre. Miért? Mert hát a néppel törödni ily formában nem volt szokásban. Magától értetődik, „ki nem az, ne vegye magára”. Többet kell törödni a szószekeken, gyóntatószékeken kívül is a néppel, ez a modern pasztoráció. Ebben hátramaradtunk nemcsak a németektől, de az erdélyi szászoktól is. Ha ők tudnak, miért nem mi! A székely és erdélyi papság tud, ha akar. Tehát akarjon és akkor tud is. Nekünk ez létkérdés! Mutatja ezt ami dezolált helyzetünk, mely alatt nyögünk mindnyájan. Ezen pedig csak úgy segítünk, ha a nép egészen a miénk: tudása, érzése, jóléte, előrehaladása. Ezt pedig másképen elérni nem lehet. (—)

A kath. gyermekvédelem motívumai.

Minden társadalmi akciónak megvan a célja, megvannak indító okai. Minél magasabb a cél, minél erősebb, mélyebb intenzívebb a motívum: annál kitartóbb lelkesültséget, annál több energiát igényel a társadalmi akció. Ámde alig van céljára nézve nemesebb, indító okait tekintve mélyebben járó, intenzívebb társadalmi akció, mint a kath. gyermekvédelem. En-

ről sötétségbe téved s oly okos lett, hogy nem lát már a világon semmit fényből s napsugárból, jószágból s igazságból. Sötét van; de csak azért, mert ő lett vak.

Másokat másféle ösztönök visznek. Ők a víz hullámain, az élvezetek s örömmök vonzását követve indulnak el. Érzik, hogy az életvágy titokzatos liktetése több s boldogabb életet sürget. Érzik, hogy szeretetből való minden s ép azért nem lehet kín és semmisség a vége. Föl akarnak melegedni; élvezni akarnak, örvendezni, hogy ezt a főbb életet megtalálják s a élvezet poharát fenékig üríthessék, kiszurják a lelkük szemét, a lelkiismeretét.

Sok ilyen megvadult s kiszurt szemű lélek van a világnak Krisztustól elfordult, éjszakai oldalán. Ösztönök vezették őket oda, melyekre szenvedélyesen s meg gondolatlanul s ép azért vesztükre bizták magukat. Kár értük! Tudom sajnálni azokat a szegény, tévelygő lelkeket. Eléjük állok s rámutatok az opálos, smaragdos stájer tóra: nézzétek, ez a pisztráng hazája s nem az üreg, ahol megvakul. Nem tagadom, hogy az ész s a szív ösztöne előre hajt; az egyik mindent érteni, a másik mindent birni kíván; azt sem tagadom, hogy a lét összefüggései a mélybe intenek s a mélységek vonzanak is; de azért mindenütt érvényesül az élet főtörvénye: látni akarok s nem vakulni; a létben épülni akarok s nem tönkre menni.

Borzadva gondolok a hegy üregeinek mélységeire, melyekből a kristályví-

nek célja természetfölötti, mert lelkeket akar megmenteni; nemzeti, mert a veszélynek kitett gyermeket a hazának meg akarja tartani; társadalmi, mert az árva elhagyott gyermek életének etikai alapját törekszik biztosítani.

És mert céljában ily főszerű, áldásaiban oly messze kiható a kath. gyermekvédelmi akció, világos, hogy minket papokat a legközelebből érdekel és a mi közreműködésünket föltétlenül igényli. Vegyük csak komoly megfigyelés alá e nagyjelentőségű akciót s azonnal látni fogjuk ama motívumokat, melyek ennek felvételét kötelességünké teszik.

Ezen motívumok között találjuk mindjárt első sorban a) a lelkipásztori hivatalt. Lelkek pásztorául rendeltettünk. A küldetés magasztos feladata elodázhatlan kötelességünké teszi, hogy a gyermekvédelem ügyét hivatászerűen magunkévá tegyük s e téren anyagi és szellemi erőink teljes megfeszítésével munkálkodjunk. Hisz nemcsak a teljességnek, nemcsak az öregeknek, nemcsak a bűn mérgével halálra sebzett lelkeknek, de az ártatlan gyermeki lelkeknek is örei, pásztorai vagyunk.

A gyermek már magában kiváló emberértéket képvisel, miért is úgy anyagi, mint szellemi és erkölcsi szempontból megkülönböztetett figyelmet, szeretetteljes áldozatot, védelmet igényel. Erre vonatkozólag mondja Kegyelmes Püspök Urunk: „Körünk a gyermek százada és a gyermekvédelem a kath. egyház főszerű eszméjének teljessége.” Hiszent ismert dolog, hogy a ki a gyermek, azé a jövő. Tehát nekünk, kik a megváltás áldásainak közvetítésére rendeltettünk, küldetésünknek fakadnak. Elismerem, hogy tiszták s titokzatosak, de míg ott benn vannak, nem az én világom vízei s én nem kívánkozom rájuk. Épen úgy tudom, hogy vannak a létnek is nehézségei, valamint tudok is rólok; de ugyanakkor érzem és tudom azt is, hogy azok a mélységek sem az én világom s ép azért nem merülök el bennük. Engem nem azért teremtett az Isten, hogy a lét sötét mélységeiben megfagyjon a lelkem vagy hogy a nagy titok mértékelen kutatásának betegje legyek. Azért sem teremtett, hogy az élet-ösztönt követve az erős, mert mértékes, élet korlátjain túl tegyem magam s jót s erényt, bünt s botlást szétkülönböztetni ne tudjak s erkölcsi vakságba essem; hanem a napsugárba bele s látónak teremtett, hogy a természet összes remeklésein s a lelki világnak fényes eszméin nagygyá neveljem fényét, nevét, örömét s szépségét. Látó akarok lenni! Ne szűrje ki a szememet sem a tudás, sem az élvezet vak ösztöne. A fölvilágosodottság s a fejlettebb s boldogabb élet napszámosa akarok lenni; szomjazok tudást s a nemes, tiszta öröm nálam nem kopog zárt ajtókon; de egytől óvakodom; ne vezessen a kutatás a pesszimizmus s a tagadás jégbarlangjaiba s a kulturhaladás s az erők fokozásának vágya ne törje le hitemet s bizalmamat, — lelkemnek virágát.

Ebből a tóból az élet problémája, mint napsugaras szépség nézett ki rám. ráismertem s úgy éreztem, hogy övé vagyok.

ből folyó kötelességünk a gyermekvédelmi akció és egyházunk célja, érdeke ellen vétenek, ha ezen ügyet magunkévá nem tessék, azt hidegen, közönyösen nézik. Nekünk kötelességünk a jövő keresztény társadalmának krisztusi szellemben való kialakulását biztosítani. Ámde ez lehetetlen, ha a gyermekvédelmet hivatalunkból folyó lelkiismeretbeli kötelességnek nem tekintjük és legjobb tehetséggel áldozatos készséggel nem támogatjuk.

A kath. gyermekvédelem ezek szerint oly kötelező, mely elől a lelkipásztor ki nem térhet, mely alul felmentést nem nyerhet. Azt sem mondhatja senki, hogy ezen akció új kötelességet ró a lelkipásztorra. Ez nem új, sőt oly régi, mint maga a lelkipásztori hivatal. Amióta Megváltónk ajkairól elhangzott a parancs: „Hagyjátok hozzám jönni a kisdedeket”, azóta a gyermekvédelem a papság speciális kötelességét képezi.

Nem tért ki e kötelesség elől még a nemzetek harci zajában sem, hanem a dúló esaták nehéz napjaiban összegyűjté az elvertt apák árva gyermekeit és a krisztusi szeretet melegevel gondozá azokat. Nem rettent vissza e kötelesség teljesítésétől, mikor Ázsia réme, a feket halál áttör t Európába és végigsöpört a keresztény népek országain; hanem életének kockáztatásával kereste fel a kenyéradó nélkül maradt, éhségtől vonagló gyermekeket, hogy megmentse őket.

Ha ez így volt a régi pogányság idejében, az egyház küzdelmes századaiban, valjon most a modern pogányság napjaiban, a veszedelmes világnézetek halálal fenyegető támadásai közepett nem kelle fokozott kötelezőgérzettel a kath. gyermekvédelmi akciót felvenniünk? Ha az egyház a pogány gyermekek megmentésére anyagi és szellemi erőt áldoz; ha már régi időtől kezdve, misszionáriusokat küld a pogány vadak közé, hogy Százezl Szent Ferenc szellemében, Szent Benedek lelkiületével, Paulói Szt. Vince, Calasanti Szent József szeretetével Don-Boskó módjára megmentse a veszélyben forgó lelkeket: vajjon nekünk itthon, az új pogányság hazájában nem kötelességünk-e küzdeni, fáradni a romlásnak kitétt gyermekek megmentésén? Hisz mi is misszionáriusok vagyunk. Krisztus küldött minket a lelkek megmentésére.

Ha valamikor, úgy most az ideje, hogy e kötelesség erényne nemesüljön és életre hívja az önzetlen szeretet és irgalmasság lélekmentő áldozatos tényeit. Mert csak ezeknek a jelenkor szelleme által annyira támadott, a lélek halálának sírjába temetett erényeknek — a szeretet és irgalmasságnak — új életre támadásával törültenek le és száradnak föl az elhagyottak könnyei, csak ezek adnak vigaszt a síró gyermeki szívnek, csak ezek mentik meg az életnek.

b) De nemcsak a lelkipásztori hivatal, hanem a krisztusi szeretet is kötelességünké teszi a gyermekvédelmi akciót. Azért választot ki minket az Ur, hogy szeretetet vigyünk a lelkekbe s ezen szeretet melegevel felolvassuk a jégheg lelkeket érzéketlen merevségükből. Vagyis talajt kell teremniünk a gyermekvédelemnek. Ez pedig csak úgy lehet, ha a krisztusi szeretettel átitatjuk hiveink lelkét. Az ily lélekben felébred az irgal-

masság érzete, gyökeret ver a gyermekvédelem eszméje, megmozdul a ker. társadalom szíve és készséggel hozza meg áldozatát, hogy az elhagyott gyermekben levő erkölcsi, szellemi és anyagi emberértéket megmentse.

Ebből látható, hogy a kath. gyermekvédelem mozgó lelke: a szeretet. Ennek kell végeznie idevonatkozó munkánk minden mozzanatát, ennek kell legyőznie úgy a subjektív, mint objektív akadályokat. Itt nem elég az anyira divatos filantropia, hanem segít célhoz az oly nagyon szeretet altruiztikus elvei alapján az elhagyott gyermekben csak az anyagi emberértéket nézi és csak azért fárad. Ide más, nemesebb, természetfölötti jelleggel, bíró szeretetre van szükség, mely indokai-ban főszerűesebb, energiájában erősebb, kitartóbb s melynek forrásalenylik az Isten szeretetének mélységeibe. Ezt a szeretetet nekünk — a szeretet apostolainak — kell életre hívniunk.

Ha ez a szeretet képezi a gyermekvédelem mozgó erjét, akkor ez áldásos akció nem elégszik meg azzal, hogy az elhagyott gyermeket az életnek valamiképp megmentse, hanem tovább néz és arra törekszik, hogy a nyomorra taszított gyermek jó kereszténnyé, meggyőződéses katolikussá fejlődjék, ki az erényt nemcsak ajkán hordja, de tetteleg gyakorolja is. A keresztény szeretet e munkája fenséges eszményi célhoz vezet, mert míg egyik oldalról megadja a jótékonyágnak az alapértéket, addig másfelől megoldja feladatát: megmenti a halhatatlan lelket.

Midőn pedig a megváltás áldásaihoz segíti a megmentett gyermeket, akkor egyben a nemzeti érdeket is szolgálja a kath. gyermekvédelmi akció. Mert a lelkileg megmentett embert képesíti, hogy etikai értékével a nemzeti jólét munkáját előbbre vigye. Ezért jogosan mondja Gróf Csáky Károly váci püspök, hogy a kath. gyermekvédelem: életmentés az égi és földi hazáért.

c) A hazafiúi érzés is egy motívum a gyermekvédelmi akcióra. A magyar kath. papság a nemzetmentő munkából minden időben kivette részét. Pénzét, életét, vért áldozva a hazáért, midőn az veszélyben volt. Ez által a honfiúi erény diadalmának fényét árasztá a lelkipásztori hivatalra. Most nem kér a haza vér-áldozatát, de követel anyagi áldozatot, szellemi munkát, elhagyot kis magyar véreink megmentésére. Tehát elődeink emlékét sértenők, állásunkra tessék magunkat méltatanná, ha e mozgalom közönyösen néznők és e nemzetvédelmi akciót elhanyagolnók. Hivatalos működésünket, társadalmi tevékenységünket figyelemmel kíséri a világ és különösen napjainkban csak annyira értékelnek minket, a mennyire a közjó munkálására közreműködünk. Ha már most fel nem vennők az országos kath. gyermekvédelmi akciót, azonnal szemünkbe vágnák elleneink a hazafiatlanság vádját. S talán jogosan. Mert mi a haza és nemzeti érdeknek örei vagyunk. Ámde mire való az örtonyó vészharangja, ha veszély idején nem szól és segélyadásra nem serkent? Mire való a pásztor, ha az anyjától elszakadt bárányt a farkas szájába hagyja?

d) További indító ok a gyermekvédelmi akcióra a társadalmi közérkölc és közrend biztosítása. Nekünk papoknak, állásunknál fogva társadalmi szempontból is meg kell tennünk mindent a közjólét biztosítására. Már pedig a gyermekvédelemnek ez is egyik célja. Ezért mondja kegyelmes Püspök Atyánk: „Az elhagyott gyermeke mindennap kettős éjszaka borúl: az, melyet a természet borít rá és a nyomorúság éjjele, mely testben, lélekben elsötétíti őt. Az éjszaka, mely a gyermeke ráborúl, tulajdonképpen a jövő társadalom képének elborulását is jelenti.” De minthogy a mai gyermekvilág a jövő társadalomnak a képe, nekünk ez akció által a jövőt biztosítani kell, mert ennek elmulasztása annyit jelent, mint a jövő társadalom képének elborulását bünső hanyagsággal elősegíteni.

Tudjuk, hogy a veszni engedett gyermekek a társadalomnak vesznek rémei. Nemesak az egyház és vallás lerontására törnek, de veszélyeztetik az otthon, az élet- és vagyonbiztonságot és utonálló gyilkosai a nemzeti kulturának. Ezt meg kell akadályoznunk, mert ellenesetben a hanyagság büne terhelve Isten és világ előtt. Ezt elkerülendő, legyünk ez ügynek szervezői és vezetői, tekintsük ezt elsőrendű lelkipásztori teendőnknek. — Ismertessük meg híveinkkel „A keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve” című egyesületet, buzdítsuk őket az egyesület pártolására, lelkesítsük, hogy képjének ez egyesület tagjai közé és mi magunk is legyünk ez egyesületnek rendes tagjai évi 2 korona tagdíj fizetésével, vagy ha ez valakire sok, legyen bár pártoló tag évi 1 koronával.

e) Erre kötelez minket a papi jellemmel járó nemes ambíció. Nekünk a szeretet apostolainak a szeretet gyakorlásában nem szabad az „Országos Gyermekvédő Liga” modern apostolai mögött maradnunk. Ha ők tudnak érezni és ezert tagot gyűjteni, ha ők tudnak oly nagy propagandát szervezni: miért ne tudnák mi a ker. szeretet zászlója alá hadsereget teremteni, mely a veszendő lelkekért küzd, mely Krisztus országának határait védi s melynek jelszava: **M e n t s ü n k l e l k e k e t!** Ha a községi jegyző rideg hatósági parancsa képes az Országos Liga javára agitálni: vajjon nekünk Kegyelmes Atyánk szeretetteljes felhívására, az ő vezérlete alatt nem kell-e felvennünk a versenyt a gyermekvédelmi akció terén? Hisz mi nemesak a testvért, de főképp a lélek mentéséért vagyunk küldve lelkeket kell megmentenünk Isten számára. — A mennyivel nagyobb, fontosabb és téren a mi célunk az Országos Liga céljánál: annyival nagyobbak, intenzívebbnek kell lenni a mi ide vonatkozó munkásságunknak. — Ők önző szándéktól vezérelve, nem rettennek vissza sem fáradság, sem áldozattól. Nekünk sem szabad visszarettenünk! Hozzunk ez ügyszóhoz áldozatos lelket, mutassuk meg itt is krisztusi szeretetünket, segítsük Istenhez jutni a védtelen, a romlás veszedelmének kitétt gyermekeket.

Az édes Jézusnak tanítványaihoz intézett szava nekünk is szól: „Nem akarhatja a ti Atyátok, hogy elveszen egy is

e kisdetek közül.” (Máté, 18. 14.) Sőt annyira kötelességünk tette a gyermekvédelmet, hogy sanctio is fűzőt a kisdetekről való gondoskodáshoz. Keményen megfenyegette azokat, kik a kisdetek érdeke ellen tesznek, vagy azt elhanyagolják; de viszont jutalmat ígér annak, ki a kisdetek megmentéséért fáradozik. Ő mondja: „Aki egy kisdetet befogad az én nevében, engem fogad be.”

Ezek alapján eléggé világos, hogy nekünk lelkipásztori, hazafiúi, társadalmi és becsületbeli kötelességünk a gyermekvédelmi akciót felvennünk. Miért is bátor vagyok az alábbi határozati javaslatot tenni:

1. Mondja ki a koronagyűlés, hogy a kath. gyermekvédelmi ügyet magáévé teszi s ezen specialiter szociális akcióra minden plebános saját plebániájában szervezkedik.

2. Ez ügy ismertetése végett híveinkkel gyűlést tartunk s megismertetjük ennek célját és ez akció áldását.

3. Törekedik minden plebános „A ker. szeretet Országos Gyermekvédő Műve” egyesületnek tagja lenni s híveket is e célra való adakozásra felhívni.

4. Minden plebános a kath. gyermekvédelmet lelkipásztori teendői közé sorolja s időnként úgy a szószékről, mint magánértekezéseknél ez ügyet szóvá teszi.

5. Ha a plebánia területén gondozásra szoruló gyermek találtatik, igyekszik a plebános az egyházmegyei igazgatóival annak gondozását megvalósítani.

6. Törekedni fog minden plebános a hitbuzgalmi társulatokat — Rőzsafüzér Társulat, Jézus Szent Szíve Társulat, Ot-táregyesület — ez akcióban bevenni.

7. A helybeli kántorok és tanítók jóakaratu közreműködését minden lelkipásztor siet ez ügyben megnyerni.

Krisztusi szeretet vezesse munkánkat s akkor el lesz érve célunk: **a s a l u s a n i m a r u m!**

Köröcs Mihály
plebános, kerületi jegyző.

Vidéki levél.

Hangok a mélyről.

I.

Főtisztelendő főszerkesztő Úr!

Miután Isten segítségével új otthonomban behurcolkodva kipakoltam, újból felveszem a tollat s egy néhány sorban a „mi ügyünkről, a papi nyugdíjról” kívánok szólni, melyről mindaddig, a míg a papi állás méltóságának megfelelő minimumot és maximumot meg nem kapjuk, eleget írni nem lehet.

Iróasztalomon fekszik Kiss Dénes gyergyóremetei plebános úr: „Hozzá szólás az Erdélyi egyházmegyei papi nyugdíj-szabályzat tervezetéhez” című nagy tudással és színgáz arany igazsággal írt felolvasása, mely felett napirendre térni egy könnyen nem lehet, nem szabad. Leírja benne egy papnak életét munkáját és a mostani nyugdíj mellett a szegény nyugdíjas papnak nehéz helyzetét és igen gyakran szomorú végét.

Rámutat a keperendszer mizériái okozta általános panasz és elkeseredettségre, mely a régi óserbe vagy régiség-

tárban valósággal agyonkinozza a papot s ellentétben állítja a hívót — lelkipásztorával; aki nem hogy emelné a fokozódottan emelkedő kiadások és drágaságok pótlására az úgynevezett „epét”, hanem folyton csorbítja, alább szállítja azt. Míg mindenféle pályán, a fokozatosan emelkedő fizetésemelés és nyugdíjigény javítást látunk, addig a papi állásnál ellenkezőjét tapasztaljuk: minek szükségképeni folyománya a sokat emlegetett „paphiány” és a pap s a hívek közti elkeseredett zavargás, mely a lelkiélet legnagyobb gyilkosa, s a hitélet táplálásának ölo mérge.

Sokan csodálkoztak azon, hogy én, aki egy plebániát nagy áldozatokkal, fárasztó munkával, emberi szervezetet megátámadó küzdés és sok üldözés után rendben hoztam, átalakítottam, azt — rá idős koromban — felcseréltem egy esetleg új küzdelemre váró más messzi, távoli plebániával! Miért tettem ezt? a kepe miatt...

Rövid ittlétem alatt lelki örömmel tapasztaltam azt, hogy milyen más hitéletet lehet alkotni egy olyan helyen, ahol a papot nem a nép fizeti, hanem teljesen, függetlenül, a nép kezétől, „mi tartjuk”-tól; minő tisztelet és becsülésben részesíti a nyáj azt a pástort, aki függetlenül az anyagiaktól, teljesen a néperért élhet, dolgozhatik, szóval kepe megváltás jöjjön el a te országod és szabadíts meg minket oh nép! a te kegyedtől.

Végül e szakavatott, tapasztalatokban gazdag plebános úr felolvasása eredményeül egy alapos határozati javaslatot terjeszt a koronagyűlés elé, amelyet az egész egyházmegye papsága el kell, hogy fogadjon, s kérni kell együttesen, egyhangulag a Kegyelmes Főpásztor Urunkat, hogy annak letárgyalása és keresztülvitele végett az új papi nyugdíjszabályzat végleges eldöntése előtt, még e nyár folyamán, minden esperesi kerülethől küldendő 2—2 papi képviselő által megtartandó gyűlést, az egyházmegye egyik főesperese elnöklete alatt egybehívni kegyeskedjen, amely gyűlés a papság nevében határozná meg a papnyugdíj összeg 1600 koronától 3200 koronáig való fokozatos emelkedést, a kepe megváltás iránti lépések megtételét; de egyben kérem a kedves plebános urat, hogy ezen „Hozzá szólás” című munkáját — ha eddig meg nem történt volna — szíveskedjen minden plebániára elküldeni, hogy sürgősen szóljon hozzá mindenki, akit illet, mert néma gyermeknek anyja sem érti szavát.

Egyebekben maradok a főtisztelendő főszerkesztő úrnak

Szászfenesen, 1912. máj. 22-én.

II.

A papi nyugdíjról tartott felolvasást a gyergyói tavaszi koronagyűlésen Kiss Dénes gyergyóremetei plebános úr. Nagyon komoly dolgokat tárgyalt, melyek érdemesek a pártolásra.

A papi nyugdíj mindenesetre oly fontos kérdés, mely a lelkészkező papokat anyagilag legközelebről érinti. Sokkal közelebről, mint jelenlegi állása s azzal összekötött javadalmazása. Minden pap Krisztus szőlőjének munkása s ha apostoli szellem vezérli munkásságát, megtalálja még a havasi plebánián is azt a lelki örömet s boldogságot, mely képe-

síti őt arra, hogy a nagy apostollal még az átkot is elviselje hallhatatlan lelkű hiviért. De bármily nagy apostoli tűz is egésze szívét, mégis csak hus és vér marad az emberi szív, melyet kiszakítani a testből csak e test élete árán lehetne. A paptól az embert, az apostoli lélektől az anyagiakra szoruló testet elválasztani nem lehet és nem is szabad.

Míg a pap életerős, orvosi segélyre és patikára nem szorul, nyomorúságos fizetéssel is. — ha mindjárt átkos kepe is az — fenntartja magát úgy a hogy. De ha kegyelemkenyérre, az úgynevezett nyugdíjra szorúl, hamarosan belátja, hogy a lelkészkedő papság legfontosabb anyagi kérdése a nyugdíj. Én nem hiszem, hogy még a „zsisros” plebánián működő papokat is ne aggasztaná e kérdés. Hiszen az ilyenek rendszeres nagyobb a kiadása is és becsületlen úton a kötelező jótékonyág mellett lehetetlenség még hozzá munkásság mellett is annyit gyűjtenie, hogy az orvoságos kanálkával rövid időn el ne fogyassza, ha utoléri a tehetetlenség. — A szegényebb plebánián működő papra pedig nincs borzasztóbb gondolat, mint üres kézzel fogadni a betegség vagy öregség tehetetlenségét. Mert valljuk meg őszintén, hogy a mostani maximális nyugdíj, az 1600 K. vajmi csekély. Még egészséges ember is csak napról-napra tudja ez összeggel hitelezőit magáról lerázni. Mihez fogjon vele egy nyugdíjas pap, ki betegség vagy öregsége miatt ápolásra szorul, s orvossal, gyógyszerrel is osztzkodnia kell?

Ne feledjük, hogy egy családos ember sokkal könnyebben megélhet, mint a magános pap. Mert ha betegkedik vagy bármilyen sors éri, övéi részéről számszor szeretőbb gondozásban részesül, mint a pap a kórházban. S ha öregségére semmi nélkül marad is, de reménye napról-napra növekszik korával, hiszen ily arányban erősödnek s közelednek pályájuk eléréséhez gyermekei, kikben öregségére támaszt remél. Sokkal hathatósabb támasz ez a szegény családos embernek, mint a nyugdíjas, beteg papnak az ő 1600 koronája. A pap, míg egészséges, szabad, mint a madár s boldog lehet függetlenségében s öntudatos, természetesen munkálkodásában. De, ha akár betegség, akár öregség miatt munkaképtelen lesz, nincs elhagyottabb a papnál. Nem az apostoli lélekről szólok hanem ennek munkatársáról az emberi testről mely egyedül marad a világban hozzátartozók nélkül. Még érdekből sem nyer szerető gondozást: 1600 K-ért nem érdemes.

Igaz van azért Kiss Dénes plebános úrnak midőn a mostani paphiány okait részben a silány papi nyugdíjra is vissza akarja vezetni. Hiszen manapság az állás értékének megállapításánál elsőrendűleg esik latba, hogy mennyi nyugdíjjal jár. S ez természetes; még a hangya is gyűjt tőle, a munkátlanság idejére: hogyne tenné azt az okos ember? A jó Isten se kötelezi, hogy oly pályát válasszon magának az az ifjú, amelyen öregkorára csak elhagyottságot remél. Nem lelki elhagyottságról szólok, hiszen az oroszlanok ketrecében sem hagyta el az Ur az ő hív szolgáit. De ne feledjük, hogy a mai anyagi, romboló irányzat kegyetlenebb a ketreces oroszlanál:

minden támadásnak célpontja éppen a katolikus pap. S ha még az sem áll módjában a papnak, hogy, míg munkás kezekkel kapalgatja az Ur szőlőjét, annyit érdemeljen meg ezzel magának anyagiilag is, hogy bár betegségében jusson belőle orvosságra, vagy hogy öregségében tisztességes, megfelelő nyugdíjban legyen része: ne csodálkozzunk, ha napról-napra fogy a csapatunk s nincs, ki az elesettek helyét jótolja.

Ha a mai világot anyagiasságnak tartjuk, anyagiabban keressük akkor a paphiány okait is. Mert azt az apostoli lelket a papnevelés, theologia önti csak az ifjú levitába. De mi az ami őt e pályára vonzhatja elsősorban? A papi állás anyagi oldala. Szomorú dolog, de igazság. Minden kétszerte drágább, de a papi fizetés a régi maradt, nyugdíjával egyetemben régente fölös számmal jelentkeztek a papi pályára, mely az akkori ár-viszonyok közt gazdag volt. Most? .?

Azért teljesen helyén valónak találom Kiss Dénes úr indítványát, hogy a papi nyugdíj legalább 3100—3200 K. maximumot érjen el. Csak abban látok méltánytalanságot, hogy 1—10 évi szolgálat után csak felét hozza javaslatba. Ne ragaszkodjunk itt oly nagyon a beüzetett összegek arányához, hiszen ritka eset, hogy fiatal pap nyugdíjba menjen. Az ilyen elbetegesedik, elnyomorodik s még alalmazniakkal is segíteniünk kellene őt, hogy orvosoltassa magát. Vajon ennek az ápolása, orvossága csak félannyiba kerül, mint az öreg nyugdíjas papé? Vagy talán ő csak félig pap? Az az egy %-ot tevő fiatal nyugdíjas nem emésztén fel a nyugdíjalapot. Azért méltányosabb megoldást kér e kérdéshez.

Keresztes

TANÜGY.

(55—1912. iskolaszéki szám.) Alolrott iskolaszéki elnök hivatalosan értesítem az érdeklődőket, hogy a „Marianum” egyes tagozataira a következő sorrendben lehet jelentkezni: 1. Az elemi iskola leányiskola I. osztályára június 1-én (felvehető 40 növendék). 2. A polgári leányiskola I. osztályára június 3-án (80). 3. A leánygimnázium I. osztályára június 4-én (40). A leánygimnázium V. osztályára június 4-én (40). 4. A női felsőkereskedelmi alsó (I.) osztályára június 5-én (40). 5. A női kereskedelmi szaktanfolyamra június 5-én (40). 6. A háztartási iskola I. osztályára június 5-én 7. Az internátusba írásbeli folyamodvány alapján auguszt. 15-ig kell jelentkezni. Megjegyzendő: 1) a jelentkező köteles utolsó iskolai értesítőjét és a beiratási díjat magával hozni; 2) növendékeket csak korlátolt számban veszünk fel; 3) a leánygimnázium is nyilvánosági joggal van felruházva (38891—1912. v. és k. min. sz.); fokozatosan fejlődik; az 1912—13. ik tanévben megnyílik az I, II és V, VI osztály. — leánygimnázium V. osztályába olyanok vehetők fel, akik a polgári leányiskola vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát sikerrel végezték; 4) a jövő tanévben megnyílik a női felsőkereskedelminek középső (II.) osztálya is. Az alsó (I.) osztályba olyanok vehetők fel, akik a polgári vagy felsőbb

leányiskola IV. osztályát sikerrel végezték. — Ha valaki a szaktanfolyamot sikerrel el is végezte, a női felső kereskedelmi iskolának csakis alsó (I.) osztályába vehető fel. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az intézet főnöknője. Kolozsvár, 1912. május 18-án. Dr. Hirschler József s. k., prelátnak-kanonok, főesperes-plebános, iskolaszéki elnök.

HIREK.

Potemkin verseny.

Mindhiába: Sohasem leszünk őszinték, hanem hiúságunkban mindég csalni fogunk. Kulturális kopaszságunkat hátulról előre fésült hajjal takarjuk. Valóban dicséretre méltó kultur borbélyaság. Ugy csinálunk mint a befoltzott nadrágú ember; sohse mutatjuk az előkellő idegenek az érem kevésbé fényes oldalát. Ezen balkáni szegyenkezés, pusztán javulási, de talán beváltásra sohasem kerülő színlés szírtotta fel a minap a városi akut pocsolyákat, ez a tetszeni vágyás nyomott a nap-számos tenyerekre sárkapát, ezért kerültek elő molyrágta nemzeti színű zászlók, ezért emeltünk diadalkaput, s felkeltünk hajnalban, elleptük az utcát, hogy ne lássék annak teljes hétköznapi rondasága, éljen ordítást műveltünk, meggarnirozva mindezt a katonazene rezes bandájával; azért, hogy ne hallatszék az elterpeszkedő sápadt szegénységünk irigy sóhajai, a nélkülözés keserű nyögései; kendőt lobogtattunk, barátságosan integettünk, a mint egy kulturált polynésai benszültt-höz illik, Ez nekünk egy automobil kiskocsi verseny.

A kiskocsik pedig jöttek, bevették szemünkbe a port, s tovább rohantak, boldogan, egy hős diadalmas mosolyával, e hazug tömeg előtt, egy csomó hazug utca, s így a többi hasonlóan hazug vidéki metropolis (?) előtt.

Jó, hogy nem érték rá a motort elállítani, s kissé analizálni az utca sarokra félgülemlett tarka népséget, a vidám integetőket, a kedveseket, barátságosan morajlókat. Az eredmény legalább is furcsa lett volna, s feltétlenül kiábrándító.

A népviseletbe öltözött benszülttöket csak annyiban érdekelte az eset, hogy a forgalom szünetelése miatt nem szekerezhettek kitűzött céljuk felé; a tri-bünszerű kávéház előtt pedig az urak jó része nem a későn, hanem a korán fekvő lumpok fájából való volt, kinek élfenzése inkább ásitásnak illett be; a másik türelmetlenebb párt minden egyébbe, csak autó lábzan nem utazott, vagyis vigétek voltak, kikfélték, hogy lekésik a vonatjukat, s tehát szaporán toporzékoltak. Véggig tapogatva ilyenformán az urakon, igaznak vajmi kevés találtatna közöttük. Na és most a nek? Ők bizony egyedül az őszinték; erélyes elhatározással kitépték magukat a patyolat ágyak izgató fehérségéből, a hajnali álmat, a legédessebb percben kitessékelték a boudoirból, s mindezt azért, hogy az első autót már full dressben üdvözölhessék, őszintén, kedvesen, bájos lelkesedéssel. Most ide kellene írnom végkövetkeztetésképen a morált, hogy ime Éva leányai egy egyszer igaznak voltak, nem dolgoztak egy Potemkin

allűrjeivel, s talán ez volna jelen esetben az igazság is. Talán, S. ök talán nem azért nézték forró tekintettel a rohanó kiskocsikra, mivel azokon pestiek, előkelő idegenek ülnek, s mivel hadd lássák, hogy mi is öltözünk, mi is virulunk, nők vagyunk, hamisítatlan igazi nők, szépek és szépek; hanem azért, mivel érdeklődtek, hogy az elsőnek rohanó kocsi, a „Marta” nagyon jó építésű, kis Ap-jával aránylag nagy teljesítő képességgel bír, s a kiskocsiké a jövő, kevés benzinöngyaszítás, olcsó üzem, könnyű kezelés, hűtő készülék, forcsó, caroneria, pneumatik, szifón, tő-tő és egyéb technikus terminusok. Talán így van? Ki meri ezt elhinni!?

Nagy pont.

Érettségi vizsgálat. A csikszeredai r. kath. főgimnáziumban az érettségi vizsgálat, melyen dr. Kiss János, pápai prélat, a budapesti tud. egyetem rektora elnököl, folyó hó 11—14-én volt. A státust Fejér Sándor alispán képviselte a vizsgálaton.

Hozzászólás. A mult számban közölt cikkben — Eucharisztikus Értekezlet nem említette a cikkző a tavaly Csiksomlyón tartott praktikus értekezletet, melynek pontjait ime közöljük: „Eucharisztikus papi értekezlet. (Csiksomlyón, 1911. július 7-én délután 6.) Nem szabályokkal foglalkozunk ezúttal, hanem az eucharisztikus papi étellel. 1. A pap szeressen gyónni. 2. Látogassa az Eucharisziát. 3. Szeressen gyónatni. 4. Ne zárja el a templomot. 5. Legyen a szentségimádkor vezető és példakép. 6. Az Eucharisziát ajánlása... Ilyen tárgyú értekezletre van nekünk égető szükségünk.

Tízéves találkozó. Folyó hó 10-én gyűltek össze az 1912. évben Gyulafehérvárt érettségizett ifjak. Jelen voltak: Albu Vazul adótitst (Szászváros), Bartos Gusztáv segédlelkész (Törökbecse), Benecze István plebános (Lupény), Deézsy János várm. aljegyző (Déva), Kiesid Béla plebános (Parajd), Kovátsik József körjegyző (Bácsi), Salamon Ignác ügyvéd (Kolozsvár), Schaffer Hermann ügyvéd (Petrozsény), Székelyhidý Ferenc m. kir. operaházi tenorista (Budapest), Száva Kristóf főgimn. tanár (Torda). Az akkori és most is élő tanároknál való tisztelgés után a székesegyházba vonultak, hol az elhunyt tanárokért és osztálytársakért bemutatott két szentmisén hálaadó s könyörgő imájuk szállt az égbe, az egék Urához. A mise alatt Székelyhidý F. és Resch L. György karnagy szép énekduettjei emelték az áhitat fenségét. Végül Te Deum volt. Te Deum után a társaság testületileg kivonult a temetőbe, hogy megkoszorozza Pál Antal volt gimn. igazgatót. Délben a Vigadóban baráti lakomában gyűltek össze az osztálytársak, melyen a volt tanárok közül megjelentek Rass Károly, Szporni János és Zlamál Ágost is. A lakoma alatt szeretetteljes övációnban élítették kegyelmes Püspök Urunk Önagyméltóságát, kit a találkozásról táviratilag üdvözölték. A vidm társaság ígéretet téve a következő tíz évi találkozáásra, az esti órákban osztott szét s (ragai) aznap este elutaztak Gyulafehérvárról.

Tornaverseny. A gyulafehérvári r. kath. főgimnázium tanuló ifjúsága 1912.

évi június hó 16-án, kedvezőtlen idő esetén június hó 23-án (vasárnap d. u. 5 óra) kor az intézet udvarán Intézeti tornaversenyt tart. A verseny alatt a cs. és kir. 50. gyalogezred zenekara játszik. Belépődíj tetszés szerint a tornajutalmi alap javára.

Jéggár az erdélyi szőlőkben. Május közepén a vihar és jégeső nagy károkat okozott a szőlőkben s gyümölcsösökben. De en a nagy vihar nemcsak a szőlőkarókat döntötte, hanem sok szőlővessző, sőt tüke is eltört. Bálványosváralján a szélvihar a tökéket kitepte és az összes szőlőkarókat elvitte. A jéggel együtt a kár 90 százalékot tesz ki. Mezorkeden a vihar által okozott kár 30 százalék. Jobbágytelkén a vihar 2—3 ezer termő gyümölcsfát döntött ki. Szászrégenben a vihar és jég okozta kárt 30 százalékra becsülik. Nálunk eddig a szőlő szép és jó termést ígér.

A gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskola növendékeinek évről vizsgálati folyó hó 17. és 18-ik napján tartatnak meg. naponta 8-kor kezdődőleg. A vizsgákat szt.-mise előzi meg, melyet az igralmas nővérek helybeli zárdatemplomában lesz. A záróünnepélyt (18-án d. e. 11 óra) kedvező idő esetén szabadban, az iskola tágas kertjében tartják meg. Ünnepély végzetével a jómagaviseletű és szorgalmas tanulók között jutalom-könyvek osztatnak ki.

A nagyszombati róm. kath. Oltáregyesület 50 éves jubileuma alkalmából nagyon gazdag tartalmú Jelentést tett közzé. A jubiláris füzet hozza herceg Hohenlohe Károly Egon igazgatónak szép megnyitóját, mely a hosszú felszabad történetre tekint vissza s fényes képet nyújt az egyesület jelenéről. Hozza továbbá a régi évek statisztikáját, az 1911. évi emlékünnepély leírását, jelentést tesz a gazdag ajándékokról, melyekben az egyesületnek része volt, végül közli a tagok névsorát. Az ünnepi jelentést számos szép felvétel díszíti.

313—1913. Nagy Konstantin császár már régóta pihen, hanem emléke mindig újabb fényben ragyog. Jövő évben lesz 1600 éve annak, hogy a millanói rendelet megadta az egyháznak a teljes politikai szabadságot. Ezt az 1600-ik évfordulót nagy ünnepek között kívánja megülni az egyház és már a Szent atya ki is nevezte a nagybizottságot, mely hivatva van az ünnepek programját előkészíteni. A bizottság nagy lelkesedéssel fogott a munkához és már szétküldötte a szükséges felhívásokat. Egyelőre az a terv, hogy a pons milvius melletti téren, hol 321-ben Konstantin csapatai Maxentius seregét levertek és ahol most Rómának egy egészen új külvárosa keletkezett, templomot építsenek a kereszténység diadalának emlékére.

Érdekes régi levéltár Kolozsvárt. A napokban Szentkereszthy György báró és neje, Kornis Klementin grófnő az Erdélyi Muzéumnak ajándékozták a kihalt báró Henter-család levéltárát, mely az utolsó Henter bró halálával Kelemenelkén maradt. Az érdekes levéltár mintegy 2500—3000 darab, tulnyomólag birtokügyi levélből áll. A levelesomóknak fele 150—200 éves eredeti vörös és barna bőr leveles-tarisnyákba volt elhelyezve, melyek közül többen szép ezüsthímzés nyomai ma-

radtak. A levéltárral bekekerült a Henterek 1754-ben nyert bárói diplomája s egy Bethlen Gábor korából való szép címeres levél is. Igen érdekes levelesomó került elő a régi levelesláda egy rejtékfülkéjéből. Bethlen Gábornak fejedelemsége előtti korából, 1610-ből öt levele s I. Rákóczi Ferenc választott erdélyi fejedelmek Henter Ferenchez az 1600 körüli évekből mintegy tizenöt levele volt elrejtve, bekekerült a múzeumba, melyek közül legérdekesebb Petki Nagy Zsigmond erdélyi főkomiszáriusnak 1703—704. évi naplója. Szentkereszthy György báró és neje beajándékozták a kelemenelki több mint 400 kötetes Henter-könyvtárat is. Mind ezt, mind a levéltárat, az Erdélyi Múzeum részéről Persián Kálmán dr. egyetemi könyvtártszt vette át s szállította be. Az EME az adományozót alapító tagjává fogja választani.

Fetser püspök dr. bevégezvén a tavaszi hármautat. Alvincről a következő siürgönyt küldte főpásztorunknak. „Szerencsésen befejezett utam végén, mely tisztelettel hálásan köszönöm az apostoli munkára adott alkalmakat. Fetser püspök.

A gyulafehérvári ipartestület képesített mester tagjai, az ipartestület XXV. éves fennállásának alkalmából „Ipartestületi Otthon-alap” javára 1912. június hó 16-án a „Népkertben” műsoros zártkörű táncmulatságot rendeznek. Kezdeté d. u. 3 óra. Belépő-díj: személyjegy 1 kor., családijegy (3 felnőtt személy után) 2 kor.

A gyulafehérvári áll. elemi iskolában az 1911—12-ik tanév végén a vizsgálatok jún. 14-én kezdődnek és 18-án végződnek. 23. d. u. 4—6-ig tornaverseny és záróünnep.

Az igralmas nővéreknél június 17-én d. e. polg. II. oszt., délután III. oszt., jún. 18-án d. e. polg. I. oszt., d. u. IV. oszt., 19-én d. e. elemi I. o. és tornavizsgálat. 19-én d. u. zenevizsgálat. Jún. 20-án d. e. elemi III. oszt., d. u. elemi II. oszt., 21-én d. e. elemi IV. oszt., d. u. német és francia nyelvből vizsgálat 22-én d. e. externat vizsgálat. D. u. záróünnepség. 23-án Te Deum. 27-én magánvizsgálatok.

Gróf Mikes János

(Befejező közlemény.)

Hogy mit tesz zsenialitása az alkotások terén, azt csak akkor látjuk meg, ha Udvarhely megyeházának, az egyetlen nagyobb épületének, cél és tervszerűtlen építését, avagy az épen most épült Kollegium költséges épületének szeszélyes elhelyezését összehasonlítjuk Gróf Mikes alkotásaival ott a régi Szent-Mihályhegyen, amelyről a szakkritika, mint Udvarhely műszakilag egyetlen kiképzett pontjáról emlékezik meg.

S mégis van hiány rajta. Két szobor hiányzik onnan. Az egyik Gróf Mikes-é, a másik Soó Gáspár-é, az öreg kiérdemült pedagógus igazgatóé, aki Gróf Mikes rossz szelme, vagy ha ügyettség jobbkéze volt. Ajkuk se maradnának némán; Domine labia mea aperies, — szólják-e director úr? — A finem perfectum conc, — csak a célt, csak a célt kedves gróf úr!

Ezt bízzuk a halás útkorra.

Gróf Mikes egyéb alkotásaira is, rányomta egyéni jelleget, izlést, bőkezűséget. Sok volna itten felsorolni alkotásait.

Felsorolta ő azokat az egyháztanács utolsó diszgyülésén. És mily különös, más-tól hivalgásnak vagy hiúságnak vennők, tőle oktatás szamba megy. Oktatás szamba az egyháztanácsnak régi hanyagságáért s egyben buzdítás a jövő buzgóbb tevékenységére

és a munkakörébe felvett, de eddig meg nem valósíthatott tervei végrehajtásaira, amiknek biztositékául 25,000 koronát tesz le az egyházközség kezelésébe.

Telhat Gróf Mikés megérdemelte Székelyudvarhely, meg a rajongást, az ünnepségeket a környéket és tükös sóhajokat, amelyekről azt mondotta egyik ünnepi szónoka, hogyha azokat mind összeszedhetné és rózsává változtathatná, úgy Udvarhelytől Szombathelyig rózsával szorhatná be az útját. Legyen is útja rózsás, Szombathelyen is s a keleten szedett rózsákkal illatoztassa nyugatot, ahonnan hajdon mi is kaptuk a papokat, a hitet s a három király ajándékait, akiknek ünnepén ült be püspöki trónusába, szőrija két kezzel, hadd legyen áldás, arany, tömjén és mirha a működése ad multos annos.

Szerkesztői üzenetek.

Kolozsvár. Cikkét elküldöttük az illetőnek. Azt hiszem ő neheztelne meg legelőbb ha — közölném.

Nagyszoban. Hálás köszönet — jönni fog vezetők alakjában.

Y. Egyházmegyei pénztárosunk Hamburgból küldött üdvözlőt; de azért semmi rosszat ne gondoljon.

A. É. Nem sokára megkezdjük a közlendőket — ügyéir nem neheztel. Köszöntöm.

Máriaffy. A mostani nem vált be — meg később is érkezett. A nyáron dolgozzék, mert van tehetsége.

Pályázati hirdetés.

A tordai (Aranyos m.) rom. kath. egyháznál üresedésbe jött kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalom:

Az egyház pöntarából	— — —	1200 K.
Fizetés kiegészítési államsegély	—	131 —
Tandij kárpótlási államsegély	—	30 —
Tandij kárpótlás az egyház pénztárából	— — — —	93 —
Stólából mintegy	— — — —	80 —

Összes készpénz — — — — 1534 K.

Előkelő lakás természetben, udvarral és kerttel.

Felszerelt pályázatok f. évi június 15-ig alulírtához benyújtandók.

Kántori próba június 16-án délelőtt feltizenkettőkor.

Torda, 1912. május 29-én.

Róm. Kath. elemi iskolaszék nevében:

Dr. Balázs András

főisp. plébános

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását
elvallalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő
KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvallalom.

6000 ajándék óra.

Reklám céljából fentjelzett mennyiségű órát ajándékozunk a lap olvasóinak, csakis a leg elegánsabb, — kívánat szerint — úri- vagy női alaku „Noblesse” precízios órák kerülnek szétküldésre. Irjon azonnal, amíg a készlet tart: Hans Schmitz, arany és ékszeráruházának, Wien, VI. Liniengasse 60.
3-5

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialek velumok, baldachinok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel egy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessek meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

A pécsi 1907. évi orsz. kiállításon az Orsz. Iparegyesület által nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Számos évek óta a pécsi székesegyház és sok más plébániai templom viaszgyertya, örökmécs, olaj szállítója.

Alapított 1829-ben.

Telefonszám 424.

KRISZTIAN JÓZSEF és FIA
méhviaszgyertyagyár, méz, fáklya és viasz raktára
PÉCSETT. Főüzlet: Szigeti országút 3. sz.
Fióküzlet: Jókai-tér 9. szám.

Ajánljuk a főtiszt. plébános urak becses figyelmébe kitünő minőségű és az egyház rendeletének megfelelő valódi méhviaszból készített templomi és egyéb viaszgyertyáinkat bármily nagyságban és az összeszes templomi kellékeket.

Kívánatra árjegyzékünket bérmentve küldjük.

Oda § Indul Budapest nyugoti p. u.-ról Kiskapus—Nagyszoban. + Érkezik Budapest nyugoti p. u.-ra Vissza

Szv.	Tvsz.	Vv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	140	Szv.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Vv.	Szv.
8402	8464	8414	8404	8416	8412	8418	8406	8420		8401	8413	8463	8415	8417	8403	8411	8419	8405
I.—III.	I.—III.	II. III.	I.—III.	II. III.	I.—III.	II. III.	I.—III.	II. III.		I.—III.	II. III.	I.—III.	II. III.	II. III.	I.—III.	I.—III.	II. III.	I.—III.
820	8905		8935		615				ind. Budapest keleti p.u. (Nagyváradon át 126) érk. 10:10:955						7730	645		615
750 200	1051		1220		912		705		évk. 920						1230	125 712		125 725
906	—		646		832		115		évk. 1256						912	612		612
	—		600		—		—		évk. 1255						1013	—		516 723
711 1018	—		—		—		—		évk. 1255						694	900		1223
24	522		1019		318		710		916						252	—		—
—	530		—		326		—		—						247	—		—
236	540		1033		337		723		904						236	—		1223
246	552		1043		349		732		856						226	—		1215
250	553		1047		355		733		851						219	—		1210
257	608		1054		405		744		843						210	—		1103
314	631		1114		427		759		830						205	—		1151
331	652	1050	1131	240	448	1033	816	1010	815	935	154	235	406	503	702	945	1137	
337	700	1102	1137	251	457	1045	822	1022	809	929	128	229	400	457	733	033	1130	
341	706	1108	1141	257	503	1051	826	1028	803	921	120	221	351	451	725	925	1125	
351	723	1123	1151	312	516	1066	836	1043	751	905	106	205	335	439	711	913	1114	
353	728	1128	1155	317	522	1011	840	1048	746	900	100	200	330	434	704	908	1110	

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti
társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal
mindennemű templom berendezési és fel-
szerelési tárgyak, u. m.:
oltár, szószék, gyóntató-
szék, templompadok,
szentély-korlát és egyéb
felszerelési tárgyak készi-
tését, szállítását, régi
oltárok aranyozását és
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készséggel szolgátok.

Több kisebb méretű vagy több na-
gyobb megrendelésnél személyes
megfelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULA FEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű irodai
cikkekben, író- és fogalmazványpapírosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

*Linotyp betűszedő- és más új gépek-
kel fölszerelt könyvnyomdában
mindennemű nyomtatványok kifogástalan minő-
ségben versenyképes árák mellett készíttetnek.*

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József

orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerenésém a főtiszt. papság és m. t.
egyháztanács tudomására hozni, miszerint
orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

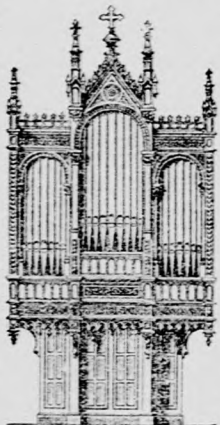
teljesen ujjonnan
rendeztem be, minek
utánna módomban áll a
legnagyobb szabású
orgona-építést is
elvéllalni. Bárminemű
javításokat átalakításo-
kat jutányos árban,
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál

NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegye.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak kilónként:

2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K., II.